

Pogled na slovensko jezikovno krajino

MARKO SNOJ

*Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Novi trg 2,
SI – 1000 Ljubljana, marko.snoj@zrc-sazu.si*

1.03 Krajši znanstveni članek – 1.03 Short Scientific Article

---

Članek prikazuje analizo javnih napisov na ljubljanski Nazorjevi ulici. Izmed 107 napisov je 31 neslovenskih, ki niso niti imena tujih firm niti tuje blagovne znamke. Rezultati analize so vrednoteni glede na *Zakon o javni rabi slovenščine* in spletno anketo *Jeziki v Sloveniji in slovenščina zunaj nje* (v okviru raziskovalnega projekta *Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov*) o tem vprašanju, ki smo jo izpeljali poleti 2017.

The paper presents an analysis of all public signs as seen in Nazorjeva ulica in the centre of Ljubljana. The sample inspection shows that among 107 linguistic signs of that particular public space, at least 31% are not written in Slovene and are neither foreign company names nor foreign trade marks. The results have been compared with the actual Slovene legislation and the web inquiry *Languages in Slovenia and the Slovenian Language abroad* (the target research project “Slovenian Language Policy and User Needs”) conducted on this matter in summer 2017.

Ključne besede: slovenščina, jezikovna politika, jezikovna krajina

Key words: Slovene Language, Language Policy, Linguistic Landscape

---

0 Uvod

0.1 V slovenski strokovni javnosti se ne razlikujejo mnenja samo o tem, kakšna bi morala biti slovenska jezikovna krajina, temveč tudi o tem, kakšna dejansko je. Medtem ko bi nekateri dopustili javne napise v katerem koli jeziku ali njihovih mešanica, češ saj bo nevidna roka trga in dojemanja sprejemljivosti poskrbela za to, da bodo dobre rešitve obstale, slabe pa odpadle, drugi svarijo pred pretirano uporabo tujejezičnih imen in obvestil ter tujejezičnih prvin v slovenščini sploh. A preden zavzamemo stališče do tega vprašanja, je treba poznati dejstva.

0.2 Celovite raziskave o slovenski jezikovni krajini kljub izraženi potrebi in obetavnim nastavkom¹ v zadnjem času ni delal nihče. Za potrebe ciljnega raziskovalnega projekta *Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov* (Ahačič idr. 2017a)² je bila poleti 2017 izpeljana javna spletna anketa *Jeziki v Sloveniji in slo-*

---

¹ Gliha Komac idr. 2016: 1, Marušič in Žaucer 2009.

² Več o projektu 22. 7. 2018 dostopno na <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/jezikovna-politika-republike-slovenije-in-potrebe-uporabnikov#v>. Strokovno poročilo o raziskovalnem projektu je objavljeno v Ahačič idr. 2017a (o jezikovni krajini glej zlasti str. 20). Eden od rezultatov projekta je tudi monografija Gliha Komac in Kovač 2018.

venščina zunaj nje (Ahačič idr. 2017b), ki je vsebovala tudi izrekanje anketirancev o tem, kakšna naj bi bila slovenska jezikovna krajina (glej 3.1), za potrebe tega sestavka pa je bila opravljena vzorčna raziskava.

0.3 Jezikovna krajina je prvovrstno politično vprašanje. Spomnimo se samo dogajanja v zvezi z dvojezičnimi tablami na avstrijskem Koroškem. Pričakovati je, da bodo nekateri oporekali legitimnosti raziskovanja slovenske jezikovne krajine – kar se v znanosti najlažje naredi z očitkom o metodološki ustreznosti. V prikazu zato ne bom obravnaval sicer pogostih bizarnih primerov, kot je npr. ta na enem osrednjih ljubljanskih parkirišč, kjer piše v *soboto in nedeljo je parkiranje brezplačno*. Na praznih mestih sta v teku časa zbledeli besedni obliki *soboto* in *nedeljo*. Pričakovali bi ne samo, da bi bil napis dobro viden, temveč tudi uporabo drugega predloga in množinske oblike, saj je parkiranje brezplačno vsako soboto in nedeljo, ne samo časovno najbližjo, kot sporoča napis. Javne napise takega značaja bi v turističnem mestu pričakovali tudi v angleščini, a to v primeru navodil v zvezi s parkiranjem v Ljubljani pogrješamo. Izjema je le obvestilo *do 30 minut brezplačno*, ki je prevedeno v »angleščino« kot *30 minut free*. Težko pojmljiva je tudi brezbržnost na avtobusu primestnega prometa, kjer se, ko pritisnem na tipko z napisom *stop*, nad voznikom zasveti obvestilo v nemščini *Wagen hält*.³

1 Jezikovna podoba Nazorjeve ulice v Ljubljani

1.0 Predmet vzorčne raziskave, ki smo jo opravili na Nazorjevi ulici, je del fizične vidne nepremične jezikovne krajine.⁴ Vpogled v premično, slušno ali virtualno bi

³ Ker so raznovrstne nepremišljenosti in nedomišljene rešitve v javnih napisih v Ljubljani tako rekoč od nekdaj, sem 22. septembra 2008 pisal županu Zoranu Jankoviću, mu predočil enega krajših javnih ljubljanskih napisov s 17 slovničnimi in slogovnimi napakami in mu ponudil sodelovanje pri ureditvi tega področja: »Sodelavci našega inštituta, trenutno nas je 45, ki prebivamo v različnih predelih Ljubljane, bi lahko dokaj hitro in uspešno detektirali take jezikovne slabosti in predlagali ustrezne popravke. Z lektorsko vlogo bi lahko sodelovali tudi pri sestavljanju bodočih javnih napisov MOL.« Prvega oktobra 2008 sem od župana prejel odgovor, ki se končuje takole: »Da bi s svojo številčno ekipo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU poleg Urada za slovenski jezik, ki za to skrbi po uradni dolžnosti, še bolj prispevali k dvigu jezikovne kulture v prestolnici, Vam predlagam tudi sprotno kritično spremljanje stanja obveščevalne slovenščine v Ljubljani v dnevnem tisku in v mestnem glasilu Ljubljana. Prepričan sem, da bi k sodelovanju spremljanja napisne jezikovne podobe v mestu lahko z Vašimi dragocenimi strokovnimi pogledi pritegnili širok krog meščank in meščanov.« Za oglašanje o primernosti jezikovne podobe v dnevnem tisku in brezplačniku Ljubljana nismo izgubljali časa, saj menim, da bi morala za dobro jezikovno podobo najlepšega mesta na svetu poskrbeti mestna oblast, sploh če ji je bila ponujena strokovna pomoč Inštituta za slovenski jezik, ne pa da ta ista oblast predlaga, naj na njeno neprimerno ravnanje opozarjamo v časopisih.

⁴ Gre torej za jezikovno krajino v ožjem pomenu besedne zveze, kot jo po Landryju in Bourhisu povzema Mezgec (2015: 5): »Jezikovna krajina vključuje jezik cestnih znakov in smerkazov, oglasnih plakatov, tabel z imeni ulic in trgov, napisov na trgovinah, obratih in stavbah javnih uprav, a tudi jezik spontanih napisov (grafiti, obvestila, plakati itd.)«. Prim. tudi Coulmas (2009: 15).

utegnil prikazati drugačno podobo. Raziskovani vzorec obsega 107⁵ zlahka opaznih javnih napisov na ljubljanski Nazorjevi ulici 9. junija 2017 zjutraj. Ta ulica je bila izbrana, ker leži v središču mesta, a vendar ni tako oblegana kot npr. sosednji Čopova ulica in Slovenska cesta ali bližnji Prešernov trg. Njeni obiskovalci so poleg slovenskih državljanov, ki predstavljajo večino, tudi tuji turisti, ki se tako kot mnogi domačini tu usedejo in si ob hrani ali pijači ogledujejo podobo naše prestolnice, tudi kulturno in jezikovno.

1.1 Zlahka opazne javne napise sem tipološko razvrstil v naslednje kategorije: (1) registrirano ime, (2) lastno ime lokala, (3) opis dejavnosti, (4) drugo, zlasti obvestilo, oglas, modra misel, pojasnilo ipd.

Preglednica 1: *Zlahka opazni javni napisi na Nazorjevi ulici v Ljubljani*

	Registrirano ime	Ime lokala	Opis dejavnosti	Drugo	Skupaj
Slovensko	17	15	7	20	59
Angleško	3	7	4	13	27
Dvojezično sloven./angl.	1	2	3	2	8
Latinsko	2	–	–	–	2
Domišljijsko	3	2	–	–	5
»Krneki«	1	–	–	1	2
Drugi jeziki	2	1	1	–	4
Skupaj	29	27	15	36	107

1.2 Ugotovljeno stanje lahko vrednotimo na več načinov, a najbolj varen je tisti z merilom *Zakona o javni rabi slovenščine* (ZJRS).

1.2.1 Njegov 17. člen ureja registrirana imena in pravi takole:

(1) Firma oziroma ime pravnih oseb zasebnega prava in fizičnih oseb, ki opravljajo registrirano dejavnost, se vpiše v sodni register oziroma drugo uradno evidenco, če je, skladno s področnimi zakoni, v slovenščini. (2) Prevod firme oziroma imena v tuji jezik se lahko na območju Republike Slovenije uporablja samo skupaj s firmo oziroma imenom v slovenščini. Prevod pri tem v zapisu ne sme biti grafično bolj poudarjen kot firma oziroma ime v slovenščini.

1.2.1.1 Resda je interpretacija marsikaterega imena firme lahko stvar debate, a težko bi kdo zagovarjal mnenje, da je ime *Artidea* slovensko. Podjetje, ki ima sedež na Celovški cesti v Ljubljani, je slovensko.

1.2.2 Osemnajsti člen ZJRS ureja imena obratov, lokalov in drugih poslovnih prostorov takole:

(1) Obrati, prodajalne, gostinski in drugi lokali ali drugi poslovni prostori, ki so poimenovani drugače kot z registriranim imenom ali firmo pravne osebe zasebnega prava oziroma

⁵ Vzorec je kvantitativno primerljiv s tistima, ki su ju izpeljali za potrebe preučevanja jezikovne krajina Frizije in Baskije. V frizijskem mestu Ljouwert/Leeuwarden je bila raziskava opravljena na 103, v baskovskem San Sebastianu pa na 104 enotah (Mezgec 2015: 6).

z imenom in priimkom fizične osebe, so poimenovani v slovenščini. (2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se v imenu obrata, prodajalne, gostinskega in drugega lokala ali drugega poslovnega prostora lahko uporabljajo besede v tujem jeziku, če pomenijo mednarodno uporabljen izraz za posamezno vrsto poslovnega prostora, če vsebujejo tujo blagovno ali storitveno znamko ali če gre za krajše besedne zveze, ki so zaradi običajne rabe razumljive večini potrošnikov, če predstavljajo sestavni del celostne podobe.

1.2.2.1 Z malo dobre volje je torej ime lokala *Balkan Beer SHOP 2016 ORIGINAL*, sploh če ga preberem bolj po slovensko, mogoče razumeti kot »krajšo besedno zvezo v tujem jeziku, ki je zaradi običajne rabe razumljiva večini potrošnikov«. Lastniki lokala bi gotovo potrdili, da je bila ta besedna zveza *del celostne podobe* lokala. A danes tega lokala na tem mestu ni več. Zamenjala ga je prodajalna z imenom *Wine Park*, ki po mojem poznavanju ne predstavlja krajše besedne zveze v tujem jeziku, ki naj bi bila zaradi običajne rabe razumljiva večini potrošnikov. To ime je torej nezakonito, kakor so nezakonita imena lokalov oziroma poslovnih prostorov *Rojac law*, *Allegria* in *Hoodburger*, saj tudi ta niso niti mednarodno uporabljeni izrazi za posamezno vrsto poslovnega prostora niti tuje blagovne ali storitvene znamke niti krajše besedne zveze, ki bi bile zaradi običajne rabe razumljive večini potrošnikov.

1.2.3 Triindvajseti člen ZSJR ureja oglaševanje. Njegov prvi odstavek pravi:

Javno oglaševanje izdelkov in storitev, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja javnosti so skladno s področnim zakonom v slovenščini oziroma v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku. Kadarkoli se slovenščina pojavlja skupaj s tujim jezikom, ker gre za oglaševanje, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja, ki je namenjeno tudi tujcem, različica v slovenščini ne sme biti manj poudarjena.

1.2.3.1 Dostavek »oziroma v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku«, ki je bil zakonu iz leta 2004 dodan ob noveliranju leta 2010,⁶ relativizira vsebino prvega dela povedi in predstavlja tipičen primer zamegljevanja slovenske zakonodaje, ki v državi dopušča vsakovrsten nered. Če je dejavnost opisana kot *interior design*, če na trgovini piše npr. *Come In WE ARE OPEN*, če izložbo krasi modra misel *A healthy outside starts from the inside*, ali če *ROCCO Night Club* oglašča *LESBO SHOW*, to morda res zlahka razume večina slovenskih potrošnikov, a ker ni tega nihče empirično preveril, je trditev arbitrarna, posledično vprašljiva, zato je vprašljiva tudi skladnost z zakonom teh in takih predstavitev dejavnosti. Še več. Upravno sodišče Republike Slovenije je v pravnomočni sodbi I U 622/2010 o tem, ali so napisi *mega price*, *crazy price* in *must go* v eni slovenskih trgovin s športno opremo skladni z zakonom, zapisalo takole:

Sodišče tudi meni, da od vseh prebivalcev Republike Slovenije, pri čemer je potrebno upoštevati vse generacije, ni možno pričakovati in zahtevati, da bi vsi obvladali angleški jezik.⁷

⁶ Dejansko je bil dodan že *Pravilniku o izvajanju 15. in 23. člena Zakona o javni rabi slovensčine*, ki je izšel v *Uradnem listu Republike Slovenije* 112/07 pod številko 5558.

⁷ Sodba, ki je objavljena na naslovu http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/upravno_sodisce_rs/2010040815259838/ (dostop 14. 9. 2017), je kršitelju naložila odstranitev spornih napisov.

2 Zlahka razumljiv jezik

2.0 Tu se kaže še malo ustaviti ob razlogih, zakaj so bila določila o obvezni rabi slovenščine v javnih napisih zamenjana ali dopolnjena z določilom, da morajo biti »v potrošniku na ozemlju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku«. Sprememba se je že leta 2007 uveljavila v *Zakonu o varstvu potrošnikov*, nato v *Pravilniku o izvajanju 15. in 23. člena Zakona o javni rabi slovenščine* in naposled v noveli *Zakona o javni rabi slovenščine*. V časopisnih člankih, ki poročajo o nujnosti te zakonske spremembe, se omenja uskladitev z 28. členom *Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti* in sodbami Sodišča Evropskih skupnosti.⁸

2.1 Člen 28 *Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti* (ki je danes 34. člen prečiščenega besedila) določa:

*Med državami članicami so prepovedane količinske omejitve pri uvozu in vsi ukrepi z enakim učinkom.*⁹

2.2 Sklicevanje na mnenje Evropske komisije in prakso Sodišča Evropskih skupnosti najdemo tudi v dopisu Ministrstva za kulturo RS, ki ga je pred noveliranjem ZJRS 22. 10. 2009 poslalo Generalnemu sekretariatu Vlade Republike Slovenije.¹⁰

⁸ Marija Kremenšek v sestavku *Slovenščina ali potrošniku zlahka razumljiv jezik*, objavljenem v *Delu*, 14. 4. 2010, zapiše: »Evropska komisija je, ker je menila, da določi 15. in 23. člena nista v skladu z 28. členom *Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti* oziroma s sodbami Sodišča Evropskih skupnosti, zahtevala zamenjavo po njenem mnenju preveč restriktivne določbe, po kateri morajo pravne in fizične osebe pri označevanju prodajnih izdelkov potrošniku v slovenskem jeziku posredovati potrebne informacije glede značilnosti, prodajnih pogojev, uporabe in namembnosti izdelka, pri tem pa lahko uporabljajo tudi splošno razumljive simbole in slike, s tako določbo, ki dopušča označevanje v potrošniku zlahka razumljivem jeziku.«

⁹ 22. 7. 2018 dostopno na http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.083.01.0001.01.SLV&toc=OJ:C:2010:083:FULL#C_2010083SL.01001301.

¹⁰ V nadaljevanju navajam del dokumenta, ki pojasnjuje potrebo po dopolnitvi 23. člena ZJRS: »Člen Zakona o javni rabi slovenščine, ki pravne osebe zasebnega prava in fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, obvezuje, da pri označevanju izdelkov posredujejo potrebne informacije glede značilnosti, prodajnih pogojev, uporabe in namembnosti izdelka v slovenščini, je postal ob vstopanju Slovenije v Evropsko unijo deležen kritike Evropske komisije, da ni v skladu s *Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti* in sodbami Sodišča Evropskih skupnosti, zato je način izvajanja določbe prvega odstavka tega člena natančneje določil *Pravilnik o izvajanju 15. in 23. člena Zakona o javni rabi slovenščine* (Ur. l. RS, št. 112/07, 7. 12. 2007). Prenos te uskladitve s sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti v sporni člen odpravlja nesistemske rešitve, da *pravilnik razveljavlja zakon*, in hkrati odpravlja dvoumnost prislova 'lahko', ko ga v *Pravilnikovi zvezi* 'v jeziku, ki je lahko razumljiv', nadomešča z 'zlahka', ustrezno ubeseditvam v več drugih uradnih jezikih EU. Enaka kritika je zadela člen, ki za javno oglaševanje izdelkov in storitev, predstavitev dejavnosti ter drugih oblik obveščanja javnosti na območju Republike Slovenije skladno s področnim zakonom predpisuje slovenščino, zato je *Pravilnik o izvajanju 15. in 23. člena Zakona o javni rabi slovenščine* (Ur. l. RS, št. 112/07, 7. 12. 2007) tudi za ta člen izvajanje določbe prvega odstavka določil natančneje. To uskladitev s sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti predlog prenaša v sporni člen in tako odpravlja nesistemske rešitve, da *pravilnik ureja zakonsko materijo v nasprotju z veljavnim zakonom*. V *Zakonu o varstvu potrošnikov* (ZVPot-C, Ur. l. RS, 126/07) je bila taka uskladitev opravljena že decembra 2007. Hkrati

2.3 Republika Slovenija se je torej zakonsko odrekla obvezni uporabi slovenščine v javnih napisih zgolj zato, da ji ne bi kdo kdaj očital količinske omejitve uvoza. Iz nobenega javno dostopnega dokumenta namreč ni razvidna zahteva Evropske komisije po samoomejevanju slovenščine v javni rabi. Slovenščino v javni rabi smo si omejili sami in samo sprašujemo se lahko, ali sklicevanje na Evropsko komisijo (neuradno se je v tej zvezi omenjala celo neobstoječa evropska direktiva) in prakso Sodišča Evropskih skupnosti (ne pa tudi na konkretni primer) ni bilo namerno zavajanje poslancev in javnosti s strani tistih, ki jim je slovenščina v Sloveniji trn v peti.

3 Glas ljudstva

3.0 Med 107 javnimi napisi na ljubljanski Nazorjevi ulici je 33 takih, ki jih z gotovostjo lahko pripišemo kakemu tujemu živemu jeziku, skoraj vse angleščini, in katerih zakonitost je zato vsaj vprašljiva.

3.1 Poleti 2017 je bila v okviru projekta *Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov* (Ahačič idr. 2017a) izpeljana javna anketa *Jeziki v Sloveniji in slovenščina zunaj nje* (Ahačič idr. 2017b), ki je vsebovala tudi izrekanje o trditvi: »Slovenska jezikovna krajina naj se kaže tudi v rabi slovenskega jezika pri poimenovanju različnih ustanov, trgovin, lokalov, javnih napisih ipd.«

O trditvi se je izreklo 3267 oseb: 71 odstotkov anketirancev se s trditvijo strinja v celoti, 25 delno, štirje odstotki pa se s trditvijo ne strinjajo. Tipična obrazložitev strinjajočih se je, da »se v Sloveniji pač govori in piše slovensko«, tipična obrazložitev tistih, ki se s trditvijo strinjajo delno, pa, da »bi tujejezična imena lahko imela tista podjetja, ki poslujejo s tujino, in tuja, ki imajo pri nas podružnico ali poslovalnico«. Nekateri se zavzemajo za dvojezične slovenske in angleške napise v lokalih, kjer pričakujejo tujce. Anketiranci, ki se s trditvijo strinjajo delno, torej zagovarjajo rešitve, kakršne so uzakonjene v ZJRS.

3.2 Na osnovi zapisanega lahko sklenemo, (1) da veljavno zakonodajo, ki ureja slovenščino v javni rabi, potencialno krši 31 odstotkov javnih napisov na ljubljanski Nazorjevi ulici in (2) da se s takim stanjem strinjajo štirje odstotki anketirancev, medtem ko 96 odstotkov anketirancev meni, da bi morala biti jezikovna krajina na Slovenskem bolj slovenska. Med njimi je 25 odstotkov takih, ki zagovarjajo

---

predlog odpravlja dvoumnost prislova 'lahko', ki v Pravidniku nastopa v zvezi 'jezik, ki je lahko razumljiv', in ga nadomešča z 'zlahka', ustrezno ubeseditvi v več drugih uradnih jezikih EU. Nova ubeseditve v primerjavi s spreminjanim zakonom opušča vejici, tako ali tako poljubni, in s tem popravlja tiskovno napako, tj. postavljenost prve od obeh vejic pred besedo, za katero bi morala stati.« Dokument ima sicer oznako, da se lahko objavi na spletu, vendar ga tam ni najti. Za posredovanje dokumenta se zahvaljujem vodji Službe za slovenski jezik Simoni Bergoč. Vsebinsko zelo podobna obrazložitev potrebe po spremembi zakona je objavljena v gradivu za 50. sejo Vlade RS pod naslovom *Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javni rabi slovenščine*, prim. www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/sklepi/seje_vlade/50_seja/50sv14.doc.

ureditev, kot jo predvideva ZJRS, 71 pa takih, ki si želijo še manj tujejezičnih javnih napisov, kot jih dopušča zakon.

4 Kako naprej?

4.0 Odgovor na vprašanje, kako izpolniti demokratično izraženo voljo 96 odstotkov anketirancev, ki predstavljajo večinsko mnenje stroke in hkrati nezanemarljiv vzorec slovenskih volivcev in davkoplačevalcev, ter hkrati odpraviti vsiljevanje rešitev, ki jih zagovarjajo le štirje odstotki anketirancev, je enak odgovoru, kako izboljšati slovensko družbo in državo sploh. Tako, da bi začeli sprejemati zakone z jasnimi določili, ki bi služili civilizacijskim in nacionalnim vrednotam, ki jih večinsko zagovarjamo državljani Republike Slovenije, ne pa da je slovenska zakonodaja vsak dan bolj vdano podrejena ekonomski politiki in prek te centrom moči, kapitalsko povezanim združbam in elitam, zlasti tujim in tistim domačim, ki jim je slovenščina ovira do še večjega zaslужka.

4.1 Dober začetek bi bil že, da bi spoštovali duha in črko veljavnega *Zakona o javni rabi slovenščine*.¹¹ Obstajajo tudi mnoge druge rešitve, ki so še bolj v rokah politike, od dolgoročnih, da bi spodbujali materni jezik kot vrednoto, ne pa ga prikazovali kot coklo razvoja, do fiskalnih, namreč z davčnimi spodbudami tistih, ki bi se odločili za slovenščino in po potrebi za neoporečno dvojezičnost, oziroma obremenitvami tistih, ki jim je protizakonita uporaba tujih jezikov tako prirasla k srcu, da so za uresničitev tega svojega nagnjenja pripravljani tudi plačati.

LITERATURA

Kozma AHAČIČ idr., 2017a: *Ciljni raziskovalni projekt Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov: raziskovalno poročilo*. Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, idr. Dostopno 22. 7. 2018 na https://isjfr.zrc-sazu.si/sites/default/files/raziskovalno_porocilo_28_11_2017.pdf.

– –, 2017b: *Jeziki v Sloveniji in slovenščina zunaj nje: anketni vprašalnik*. Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, idr. Dostopno 22. 7. 2018 na https://isjfr.zrc-sazu.si/sites/default/files/anketni_vprasalnik_1_kod_0.pdf.

Florian COULMAS, 2009: Linguistic Landscape and the Seed of the Public Sphere. *Linguistic Landscape, Expanding the Scenery*. Ur. Elana Shohamy, Durk Gorter. New York, London: Routledge.

Nataša GLIHA KOMAC, Simona KLEMENČIČ, Nina LEDINEK, Jani KOZINA, 2016: Jezikovna krajina v Republiki Sloveniji in določbe veljavne zakonske ureditve: raba slovenščine

¹¹ Na ta vidik sem v radijski oddaji *Jezikovni pogovori*, ki je bila na Radiu Ars na sporedu 28. 11. 2017, opozoril za to pristojnega inšpektorja, s katerim sva se po snemanju dogovorila za vsebinski sestanek na Tržnem inšpektoratu. Ta naj bi bil 14. 2. 2018. Dne 12. 2. 2018 sem s Tržnega inšpektorata prejel pismo, v katerem je zapisano tole: »Obveščamo vas, da sestanka, ki je dogovorjen za v sredo, dne 14.2.2018 ob 12.00 uri, zaradi bolezni, sodelujočih predstavnikov na sestanku s strani Tržnega inšpektorata RS, na ta dan ne bo. O naslednjem možnem terminu vas bomo pravočasno obvestili.« Pod pismo se je podpisala glavna tržna inšpektorica. O »naslednjem možnem terminu« me do danes (6. 7. 2018) še niso obvestili.

pri izbiri firm oz. imen pravnih oseb zasebnega prava ter fizičnih oseb, ki opravljajo registrirano dejavnost (sociolingvistični vidik). *Jezikoslovni zapiski* 22/1, 7–21.

Nataša GLIHA KOMAC, Polonca KOVAČ (ur.), 2018: *Pravna ureditev in programski dokumenti o jezikovni rabi in praksah jezikovnih uporabnikov v Republiki Sloveniji in uporabnikov slovenskega jezika v sosednjih državah in po svetu*. Ljubljana: ZRC SAZU.

Franc MARUŠIČ, Rok ŽAUCER, 2009: *Končno poročilo o izvedbi elaborata Tujejezična imena lokalov, obratov, poslovnih prostorov ter stališča Slovenije do njih*. Nova Gorica: Univerza v Novi Gorici.

Maja MEZGEC, 2015: *Raziskava o jezikovni pokrajini na naselitvenem območju slovenske skupnosti v Italiji*. Trst: Slori.

Zakon o javni rabi slovenščine. *Uradni list RS*, št. 86/04 in 8/10.

A GLANCE AT THE LINGUISTIC LANDSCAPE IN SLOVENIA

The author inspected the visual linguistic landscape of Nazorjeva ulica, a street in the centre of Ljubljana. The result of the sample inspection shows that among 107 linguistic signs of that particular public space, at least 31% are not written in Slovene. Using non-Slovene signs that are neither foreign company names nor foreign trade marks violates the Act on Public Usage of Slovenian Language, adopted by the National Assembly of the Republic of Slovenia in 2004 and 2010. Moreover, in the web inquiry (in the targeted research project “Slovenian Language Policy and User Needs”) conducted on this and other sociolinguistic matters in summer 2017, the vast majority of language users (3146 out of 3267 persons that answered the question, i.e. 96% of them) expressed the opinion that linguistic landscape in Slovenia should be more Slovene as it actually is. At the end, the paper brings some propositions how to approach to the solution of the problem.
